

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII**PLENUL****HOTĂRÂREA nr. 113****din 04 septembrie 2025**

Prin Raportul de control nr. 25-1018/DIJ/2025 și nr. 25-1019/DIP/2025, Inspecția Judiciară a înaintat Plenului Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul controlului tematic mixt la nivel național la judecătorii și unități de parchet referitor la evaluarea impactului Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte.

Analizând raportul Inspecției Judiciare și înscrisurile atașate, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 57/08.05.2025 emis de inspectorul-șef al Inspecției Judiciare, s-a dispus efectuarea unui control la nivel național la judecătorii și unități de parchet privind evaluarea impactului Legii nr. 140/2022, cu evidențierea dificultăților întâmpinate în practică, inclusiv din perspectiva colaborării instanțelor judecătorești și parchetelor cu specialiștii chemați să sprijine actul de justiție (psihologi, medici, asistenți sociali) și eventualele propuneri de îmbunătățire a legii în materie.

Verificările au vizat activitatea desfășurată, la nivel național, de parchete și instanțele de judecată, în perioada ulterioară intrării în vigoare a Legii nr. 140/2022, respectiv perioada 01.06.2022-31.12.2024 și au urmărit maniera de implementare a noilor dispoziții legale, în contextul în care textul normativ nou adoptat a adus o reformă a instituțiilor de ocrotire a persoanei fizice, prin înlocuirea interdicției judiciare, dar și prin revizuirea regimului capacității de exercițiu, cu efecte atât în plan substanțial, cât și procedural.

La baza efectuării verificărilor au stat dispozițiile art. 24 din Legea nr. 140/2022, potrivit căreia *„În vederea monitorizării punerii în aplicare a prezentei legi, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități și Consiliul Superior al Magistraturii vor întocmi, la împlinirea unui termen de 3 ani de la intrarea sa în vigoare, rapoarte cuprinzând evaluarea impactului acesteia, precum și, dacă este cazul, propuneri de îmbunătățire a legislației în materie”*.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține că, la planificarea activităților de verificare și la întocmirea raportului de control, au fost avute în vedere aspecte legate de întocmirea inventarelor centralizate ale dosarelor, situația numerică a dosarelor având ca obiect reexaminare punere sub interdicție aflate pe rolul instanțelor judecătorești, situația dosarelor în care s-a ridicat măsura punerii sub interdicție, situația numerică a dosarelor având ca obiect tutelă specială/consiliere judiciară aflate pe rolul instanțelor judecătorești, participarea magistraților la cursuri de formare profesională, deficiențe și vulnerabilități privind modalitatea de implementare și aplicare a noilor dispoziții legale, dar și interpretările jurisprudențiale legate de punerea în aplicare a noutăților legislative.

Analizând conținutul Raportului de control nr. 25-1018/DIU/2025 și nr. 25-1019/DIP/2025 al Inspecției Judiciare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii observă că verificările efectuate au relevat următoarele aspecte:

În implementarea obligației de a reexamina din oficiu măsurile de punere sub interdicție judecătorească în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a Legii nr. 140/2022, s-a constatat că majoritatea instanțelor au realizat inventarul dosarelor, fie prin interogarea bazei de dosare înregistrate în sistemul ECRIS, fie prin verificări în arhive în cazul dosarelor care nu erau înregistrate în sistemul ECRIS, precum și verificări la Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date. Activitatea de centralizare a acestor dosare a presupus efort al instanțelor și un timp îndelungat, în special în cazul instanțelor judecătorești mai mari având în vedere arhivarea dosarelor în locații diferite, în funcție de anul înregistrării dosarului, dar și fluctuația de personal/numărul redus de personal la nivelul departamentului arhivă civilă.

Datele centralizate de Inspecția Judiciară atestă și că judecătorii au procedat, de regulă, la reexaminarea din oficiu a măsurilor de punere sub interdicție judecătorească, în interiorul termenului de 3 ani de la data intrării în vigoare a Legii nr. 140/2022, existând însă și excepții, cum ar fi cazul Judecătoriei Motru, al Judecătoriei Caracal și al Judecătoriei Sectorului 5 București.

De asemenea, s-a constatat că, în perioada 01.06.2022-31.12.2024, la nivelul întregii țări au fost repuse pe rol un număr de aproximativ 18120 dosare, din care au fost soluționate aproximativ 11579 dosare.

Datele comunicate de instanțe relevă că durata de soluționare a cauzei a fost între 7 luni și 2 ani, fiind influențată de volumul de activitate al instanței, dar și de dificultățile care au apărut pe parcursul soluționării cauzelor legate de efectuarea evaluărilor medicale și a interacțiunii cu celelalte instituții și persoane implicate.

La parchete, s-a constatat că durata verificărilor prealabile a variat foarte mult, între 3 zile și peste 1.000 de zile, în funcție de gradul de cooperare a persoanelor/instituțiilor implicate.

În raport de dosarele soluționate, numărul dosarelor în care s-a ridicat măsura punerii sub interdicție are o pondere redusă, această măsură fiind dispusă într-un număr de aproximativ 90 dosare.

În ceea ce privește participarea magistraților la cursurile de formare profesională, din verificările efectuate a reieșit că magistrații judecătorești nu au participat la cursuri de formare profesională continuă organizate de Institutul Național al Magistraturii dedicate în mod specific aplicării Legii nr. 140/2022, remarcându-se participarea acestora la cursuri care au abordat incidental problematica aplicării Legii nr. 140/2022.

Cu toate acestea, elementele de noutate aduse de Legea nr. 140/2022 au fost analizate fie în cadrul reuniunilor interne, fie în cadrul programului de formare profesională continuă descentralizată, a întâlnirilor de lucru, conferințelor și a seminariilor organizate de diverse instituții.

Referitor la deficiențele sau greșelile constatate cu ocazia efectuării verificărilor, a fost relevată o serie de dificultăți referitoare la identificarea/contactarea persoanei cu privire la care se instituie măsura de protecție și/sau a persoanei ocrotitorului, respectiv comunicarea cu aceste persoane, dificultăți de contactare a părților în contextul lipsei unor date concrete legate de domiciliul/reședința în fapt a celor puși sub interdicție sau a tutorilor sau de identificare a unei persoane potrivite pentru a fi desemnată în calitate de consilier judiciar sau curator special.

În acest sens, s-a subliniat că, în practică, aplicarea prevederilor referitoare la evaluările medicale și psihologice a fost afectată de lipsa unor mecanisme procedurale clare care să asigure accesul efectiv la aceste evaluări, în lipsa unui curator special sau a unui apărător care să faciliteze relația cu instituțiile medicale și în lipsa indicării clare a persoanelor care achită costurile acestor evaluări, în special în situații familiale dificile.

De asemenea, s-a arătat că, în majoritatea cazurilor, comunicarea cu persoana vizată a fost imposibilă din cauza tulburărilor grave de sănătate mintală, în lipsa unei rețele familiale funcționale sau în contextul refuzului rudelor existente de a prelua curatela specială pe parcursul dosarului ori tutela ulterior pronunțării unei hotărâri.

Deopotrivă, raportul a subliniat existența dificultăților legate de efectuarea evaluărilor medicale și a evaluărilor psihologice. S-a constatat astfel că, deși prin Ordinul nr. 3423/2128/2022 al ministrului sănătății și ministrului muncii și solidarității sociale, astfel cum a fost ulterior completat prin Ordinul nr. 2692/1889/2023, au fost aprobate o serie de norme cu privire la modalitatea de evaluare medicală și psihologică, totuși aceste dispoziții s-au dovedit a nu fi suficiente în sensul clarificării entității medicale căreia îi corespunde obligația de a efectua expertizele psihiatrice și a regimului de decontare a serviciilor medicale, precum și a celor aferente prestațiilor psihologilor.

Sintetizând dificultățile subsumate efectuării evaluărilor medicale și psihologice, s-au conturat situații în care a fost dificilă identificarea unei structuri care să accepte efectuarea

evaluărilor, apoi cazuri privind nedepunerea rapoartelor de evaluare medicală (psihiatrică) și psihologică a persoanei bolnave, ca urmare a pasivității tutorelui sau a unor cauze care țin de persoana ocrotită, cum ar fi imposibilitatea de deplasare/refuz de prezentare, precum și situații în care unitățile de parchet au înaintat instanțelor judecătorești cercetările prevăzute de art. 938 alin. (3) Cod procedură civilă, fără rapoartele de evaluare, justificând această împrejurare prin refuzul explicit sau implicit al actualului tutore de a efectua demersurile necesare în vederea finalizării cercetărilor, respectiv de a prezenta persoana pusă sub interdicție la evaluarea medicală și psihologică și prin lipsa mijloacelor de constrângere care să asigure realizarea acestei evaluări.

În continuare, au fost surprinse și aspecte legate de lipsa de claritate și previzibilitate cu privire la suportarea costurilor evaluării, aceste cheltuieli nefiind acoperite din fonduri judiciare, fiind identificate numeroase situații în care părțile implicate în dosarele având ca obiect reexaminarea măsurilor de punere sub interdicție judecătorească nu au dispus de sumele necesare întocmirii rapoartelor de evaluare medicale și psihologice.

Un alt aspect care s-a conturat cu prilejul elaborării prezentului raport a fost cel vizând reglementarea lipsită de claritate a perioadei pentru care tutela specială poate fi dispusă, sesizându-se o practică neunitară în ceea ce privește durata maximă pentru care se poate dispune măsura de ocrotire a tutelei speciale, atunci când se apreciază că persoana trebuie ocrotită în continuare. În acest context, din verificările efectuate a rezultat că există numeroase cazuri în care măsura tutelei speciale a fost instituită de la bun început pe o durată mai mare de 5 ani (53 dosare în circumscripția Curții de apel Pitești, 44 dosare în circumscripția Curții de Apel Brașov, 118 dosare în aceea a Curții de Apel București, 58 dosare în circumscripția Curții de Apel Craiova), existând chiar și instanțe în care practica majoritară adoptată a fost de a se stabili de la început durata de 15 ani (Judecătoria Constanța, Judecătoria Mangalia).

De asemenea, s-a constatat că obligativitatea obținerii a două evaluări, psihiatrică și psihologică, indiferent de diagnostic și de starea persoanei, este uneori nejustificată și împovărătoare, fiind numeroase situațiile în care bolnavul are de la naștere dizabilitate cognitivă severă, ireversibilă, cu prognostic evolutiv deteriorativ, fiind suficientă, în astfel de situații, opinia unui psihiatru care să se rezume la a confirma diagnosticul, fără a întocmi actul standardizat în Anexa 3 a Ordinului nr. 3423/2022.

În continuare, raportul a relevat și comunicarea interinstituțională deficitară a actorilor implicați, fiind surprinse situații în care solicitările instanțelor de judecată adresate serviciilor publice de asistență socială sau autorităților tutelare nu au fost întotdeauna urmate de răspunsuri în termen util sau în care colaborarea cu specialiștii (psihologi, medici, asistenți sociali) a necesitat intervenții repetate din partea instanței pentru a obține rapoarte relevante. Totodată, a fost făcută referire la implicarea minimă a avocatului desemnat din oficiu în

consiliere/îndrumare/asistență judiciară a persoanei pentru care a fost desemnat, același aspect fiind evidențiat și în cazul procurorului implicat în efectuarea cercetărilor necesare.

Din aceeași perspectivă, se reține că a existat o lipsă cvasigeneralizată de informații în materia identificării specialiștilor care efectuează evaluarea medicală și cea psihologică, atât în rândul justițiabililor, cât și al instituțiilor și autorităților cu atribuții în materie, instanțele și unitățile de parchet purtând corespondențe cu unitățile sanitare, casele de asigurări de sănătate, Ministerul Sănătății și primind, uneori, răspunsuri contradictorii.

În ceea ce privește interpretarea și aplicarea unitară și coerentă a dispozițiilor Legii nr. 140/2022, verificările au identificat dificultăți în stabilirea competenței teritoriale a instanței de judecată investită cu soluționarea cauzelor având ca obiect „reexaminare punere sub interdicție”, pentru unificarea practicii la nivel național, salutară fiind concluzia redată la pct. I.6. din Minuta Întâlnirii președinților secțiilor civile din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție și curților de apel, dedicate aspectelor de practică judiciară neunitară în materie civilă de la București, din data de 23-24 septembrie 2024, participanții apreciind că instanța competentă teritorial să soluționeze sesizarea privind reexaminarea măsurii de punere sub interdicție judecătorească este cea în a cărei circumscripție își are domiciliul, la data sesizării instanței cu reexaminarea măsurii, persoana pusă sub interdicție judecătorească.

Totodată, s-a constatat dificultatea ascultării intimaților în materia tutelei speciale sau a reexaminării măsurii punerii sub interdicție, de cele mai multe ori, prezentarea personală a acestora la sediul instanței fiind imposibilă din cauza afecțiunilor medicale grave, iar ascultarea prin video-conferință, deși practică uneori, nu este reglementată de lege în prezent.

Totodată, în urma verificărilor, s-a constatat că, deși Legea nr. 140/2022 produce efecte de aproximativ 3 ani, până la acest moment nu au fost înregistrate pe rolul vreunei instanțe următoarele tipuri de cereri ce și-au găsit reglementare primară prin acest act normativ, respectiv plângere împotriva încheierii de respingere a cererii de numire a unui asistent pentru încheierea actelor juridice (art. 1385 alin. (3) și (4) din Legea nr. 36/1995, republicată, modificată prin art. 9 pct. 5 din Legea nr. 140/2022), plângere cu privire la activitatea asistentului, atunci când aceasta este păgubitoare pentru major (art. 5 alin. (3)-(5) și art. 6 alin. (1) lit. d) și alin. (2) din Legea nr. 140/2022), acțiune pentru încuviințarea executării mandatului de ocrotire, la cererea mandatarului desemnat în contract (art. 2029¹ alin. (4) Cod civil) sau acțiune pentru constatarea încetării executării mandatului de ocrotire ca urmare a redobândirii de către mandant a capacității de exercițiu (art. 2029⁹ alin. (4) Cod civil).

Pe de altă parte, s-a remarcat înregistrarea unor acțiuni în stabilirea/schimbarea locului îngrijirii celui ocrotit (conform art. 174 alin. (3) Cod civil, astfel cum a fost modificat prin legea vizată) și, de asemenea, au fost identificate două cazuri în care instanța a fost sesizată cu acțiune de înlăturare a măsurii de ocrotire, exercitată în nume propriu de cel ocrotit.

În ceea ce privește posibilitatea acordată instanței prin noua reglementare de a dispune o altă măsură decât cea solicitată prin cerere, în cazul în care consideră că o altă măsură este mai adecvată situației concrete a persoanei, verificările efectuate atestă că, deși situațiile întâlnite în practică nu sunt extrem de numeroase, există totuși suficiente cazuri în care instanța a dispus o altă măsură de ocrotire decât cea solicitată.

Reținând aceste aspecte, Inspekția Judiciară a concluzionat că aplicarea Legii nr. 140/2022 a introdus o schimbare de paradigmă în ocrotirea persoanelor cu dizabilități, dar a generat dificultăți judiciare în contextul lipsei de claritate, creșterii volumului de activitate prin instituirea unor proceduri noi/reexaminarea măsurilor dispuse anterior, suprasolicitării judecătorilor cu reexaminarea cazurilor de interdicție, nevoii de formare profesională atât a magistraților, cât și a personalului medical, precum și al provocărilor logistice. Astfel, s-a constatat că adoptarea legii a generat un impact semnificativ asupra activității parchetelor și instanțelor judecătorești, ce au fost nevoite să centralizeze și să soluționeze un număr crescut de dosare având ca obiect reexaminare măsură punere sub interdicție, dosare care s-au adăugat deja numărului mare de cauze existente pe rolul acestora și a condus la efecte pentru care legea nu a prevăzut mecanisme instituționale sau procedurale care să determine gestionarea acestora în mod adecvat.

Deși legea a instituit obligații în sarcina parchetelor și a instanțelor judecătorești, aceasta nu a ținut seama de constrângerile structurale, logistice și funcționale ale sistemului judiciar, împrejurare ce a condus la apariția unor dificultăți suplimentare în aplicarea legii și, pe cale de consecință, la amplificarea problemelor deja existente. Deși actul normativ a instituit obligații în sarcina autorităților și a altor actori implicați, aceasta nu a oferit mecanisme concrete, operaționale și eficiente pentru punerea lor în aplicare, apreciind că aceste lacune în reglementare ar putea compromite chiar scopul urmărit de legiuitor, generând riscuri semnificative în planul protecției efective a drepturilor persoanelor vizate.

Având în vedere situația expusă, s-a constatat că perspectiva de ansamblu oferită de raportul de control poate constitui un reper cu ocazia adoptării soluțiilor de către parchete și instanțe, pentru atenuarea, măcar în parte, a disfuncționalităților identificate și pentru crearea unui cadru mai eficient pentru aplicarea dispozițiilor legii, propunându-se următoarele măsuri:

- organizarea de către Institutul Național al Magistraturii de cursuri de formare profesională continuă care să vizeze dificultățile întâmpinate în practică cu privire la aplicabilitatea noilor dispoziții ale Legii nr. 140/2022;
- reglementarea unui mecanism instituțional și instituirea unor proceduri clare, care să confere gratuitate la plata onorariilor pentru evaluarea medicală și psihologică, pentru procedura pornită din oficiu, precum și la cererea persoanelor cu venituri reduse;

- trecerea competenței de efectuare a verificărilor medicale psihiatrice în sarcina institutelor de medicină legală județene, fie păstrarea actualului sistem, dar cu adoptarea unui mecanism similar Programului național de sănătate în care decontarea costurilor nu este plafonată lunar;
- modificarea normelor metodologice, astfel încât să se prevadă inclusiv că unitățile sanitare din sistemul public de profil nu pot refuza evaluarea medicală și psihologică, atunci când sunt sesizate de organul judiciar;
- stabilirea unor grile reprezentând contravaloarea minimală și maximală a rapoartelor de evaluare medicală și psihologică în sistem privat, precum și standardizarea unor baterii de teste pentru evaluarea psihologică;
- instituirea unui registru național privind specialiștii abilitați să efectueze evaluările;
- reglementarea unui sistem de sancțiuni pentru tutorii actuali care nu prezintă într-un termen rezonabil bolnavii la evaluări pentru reexaminarea măsurii punerii sub interdicție care să poată fi aplicate de procurori, dacă nu se respectă dispozițiile acestora din ordonanțe, dar și a unor sancțiuni aplicate instituțiilor medicale care refuză efectuarea evaluărilor;
- reglementarea modalității de prezentare a persoanei ocrotite la efectuarea verificărilor medicale cu mandat de aducere, exclusiv pentru situația în care persoana în cauză refuză prezentarea, măsura fiind oportună tocmai pentru atingerea scopului protecției persoanelor vulnerabile care, în anumite cazuri, nu au discernământul necesar;
- reglementarea situațiilor persoanelor a căror ocrotire se cere și care nu sunt încadrate în grad de handicap, în ipoteza în care nu poate fi desemnat tutore din diferite motive;
- modificarea art. 78 Cod procedură civilă și prevederile din cuprinsul Titlului II – Capitolul I – Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale prin introducerea unei prevederi referitoare la introducerea forțată în cauză, din oficiu, a tutorelui desemnat prin hotărârea definitivă de punere sub interdicție a persoanei ocrotite, în calitate de reclamant;
- reglementarea unei modalități de audiere la distanță, prin mijloace electronice de comunicare, precum și aprecierea instanței cu privire la oportunitatea ascultării persoanei față de care se solicită instituirea unei măsuri de protecție în raport de starea medicală a acesteia;
- crearea unei baze de date funcționale între autoritățile tutelare și instanțele judecătorești, care să permită identificarea rapidă a rudelor sau a altor persoane apte să fie desemnate curatori speciali până la finalizarea procesului, în scopul evitării

- întârzierii procedurilor și a imposibilității numirii unei persoane pentru reprezentarea intereselor celui vizat de măsura de ocrotire;
- adoptarea legii speciale care să permită numirea unui reprezentant personal conform art. 170 alin. (3) Cod civil, pentru situația în care nu se poate identifica și numi un tutore conform art. 170 alin. (1) și (2) din Cod civil;
 - elaborarea unor ghiduri detaliate privind evaluarea gradului de autonomie al persoanei, bazate pe standarde internaționale, dar și elaborarea unui formular standard actual pentru rapoartele medicale și psihologice care să faciliteze evaluarea judiciară;
 - instituirea unui model unitar de raport care să includă, în mod obligatoriu, evaluarea capacității de discernământ și a necesității măsurii proporționale;
 - crearea unei comisii interdisciplinare (personal medical, psihologi, magistrați), care să actualizeze periodic metodologiile/ghidurile/modelele standardizate, în funcție de practica judiciară și de feedback-ul din sistem;
 - reglementarea în detaliu a modalității în care se efectuează verificările necesare de către procuror, conform art. 938 Cod procedură civilă, sub aspectul posibilității de a dispune emiterea mandatului de aducere în ipoteza refuzului persoanei vizate de a se prezenta, fără a mai fi necesară sesizarea instanței, precum și instituirea obligației de a fi sesizată instanța doar dacă au fost efectuate toate evaluările necesare;
 - posibilitatea procurorilor de a delega organelor de poliție atribuții pentru desfășurarea unor activități în această materie;
 - extinderea aplicabilității excepției de la art. 940 alin. (5) Cod procedură civilă;
 - reglementarea deplasărilor personalului specializat (medic psihiatru și psiholog) la domiciliul persoanei evaluate pentru persoane care întâmpină dificultăți deosebite, care ar face imposibilă o eventuală internare pentru evaluarea medicală și psihologică ori care ar putea duce la agravarea stării fizice și psihice actuale;
 - reglementarea permițerii accesului în vederea efectuării anchetei sociale și efectuării evaluărilor/deplasării persoanei în vederea realizării evaluărilor.

În conformitate cu prevederile art. 86 alin. (1) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, raportul avizat a fost comunicat instanțelor și unităților de parchet vizate, în vederea formulării unor eventuale obiecții.

Curțile de Apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara nu au formulat obiecții.

De asemenea, nu au formulat obiecții Parchetele de pe lângă Curțile de Apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Târgu Mureș și Timișoara.

Parchetul de pe lângă Tribunalul București și Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov, în termen legal, au formulat obiecții la raportul de control antereferit.

Obiecțiile formulate de conducerea Parchetului de pe lângă Tribunalul București au vizat, în esență, rolul formal al procurorului în procedura verificărilor instituite prin Legea nr. 140/2022, care reprezintă în fapt acte de cercetare judecătorească și a apreciat oportună acordarea ajutorului public judiciar.

În ceea ce privește obiecțiile formulate de Parchetul de pe lângă Tribunalul Ilfov, acestea au exprimat propuneri spre a fi avute în vedere la optimizarea mecanismului de aplicare a măsurilor de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale.

Prin Răspunsul la obiecțiunile formulate cu privire la raportul de control, Inspecția Judiciară a apreciat că nu se impune completarea/modificarea concluziilor raportului de control comunicat, constatând caracterul neîntemeiat al obiecțiilor formulate.

În raport de considerentele de mai sus, văzând și Raspunsul la obiecțiunile formulate cu privire la Raportul de control nr. 25-1018/DIJ/2025 și nr. 25-1019/DIP/2025, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii va reține constatările reliefate în conținutul răspunsului la obiecțiuni și al actului de control anterior menționat și va aproba Raportul Inspecției Judiciare nr. 25-1018/DIJ/2025 și nr. 25-1019/DIP/2025 vizând controlul tematic mixt la nivel național la judecătorii și unități de parchet referitor la evaluarea impactului Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte.

De asemenea, potrivit propunerilor formulate de Inspecția Judiciară, pentru eliminarea lacunelor de reglementare, de organizare și funcționare, de armonizare a practicii judiciare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că se impune adoptarea tuturor măsurilor propuse.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 86 alin. (2) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, prin vot direct și secret, cu majoritatea voturilor valabil exprimate ale membrilor prezenți în ceea ce privește însușirea răspunsului la obiecțiile formulate la raportul de control (14 voturi DA, 1 vot NU, 1 vot NUL), respectiv cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți în ceea ce privește aprobarea raportului de control:

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Aprobă Răspunsul la obiecțiile formulate la Raportul de control tematic mixt la nivel național nr. 25-1018/DIJ/2025 și nr. 25-1019/DIP/2025 al Inspecției Judiciare vizând

controlul tematic mixt la nivel național la judecătorii și unități de parchet referitor la evaluarea impactului Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte.

Art.2 - Aprobă Raportul de control tematic mixt la nivel național nr. 25-1018/DIJ/2025 și nr. 25-1019/DIP/2025 al Inspecției Judiciare vizând controlul tematic mixt la nivel național la judecătorii și unități de parchet referitor la evaluarea impactului Legii nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte.

Art.3 – Aprobă măsurile propuse de către Inspecția Judiciară în cuprinsul raportului de control, respectiv:

- organizarea de către Institutul Național al Magistraturii de cursuri de formare profesională continuă care să vizeze dificultățile întâmpinate în practică cu privire la aplicabilitatea noilor dispoziții ale Legii nr. 140/2022;
- reglementarea unui mecanism instituțional și instituirea unor proceduri clare, care să confere gratuitate la plata onorariilor pentru evaluarea medicală și psihologică, pentru procedura pornită din oficiu, precum și la cererea persoanelor cu venituri reduse;
- trecerea competenței de efectuare a verificărilor medicale psihiatrice în sarcina institutelor de medicină legală județene, fie păstrarea actualului sistem, dar cu adoptarea unui mecanism similar Programului național de sănătate în care decontarea costurilor nu este plafonată lunar;
- modificarea normelor metodologice astfel încât să se prevadă inclusiv că unitățile sanitare din sistemul public de profil nu pot refuza evaluarea medicală și psihologică, atunci când sunt sesizate de organul judiciar;
- stabilirea unor grile reprezentând contravaloarea minimală și maximală a rapoartelor de evaluare medicală și psihologică în sistem privat, precum și standardizarea unor baterii de teste pentru evaluarea psihologică;
- instituirea unui registru național privind specialiștii abilitați să efectueze evaluările;
- reglementarea unui sistem de sancțiuni pentru tutorii actuali care nu prezintă într-un termen rezonabil bolnavii la evaluări pentru reexaminarea măsurii punerii sub interdicție care să poată fi aplicate de procurori, dacă nu se respectă dispozițiile acestora din ordonanțe, dar și a unor sancțiuni aplicate instituțiilor medicale care refuză efectuarea evaluărilor;
- reglementarea modalității de prezentare a persoanei ocrotite la efectuarea verificărilor medicale cu mandat de aducere, exclusiv pentru situația în care persoana în cauză refuză prezentarea, măsura fiind oportună tocmai pentru atingerea scopului

protecției persoanelor vulnerabile care, în anumite cazuri, nu au discernământul necesar;

- reglementarea situațiilor persoanelor a căror ocrotire se cere și care nu sunt încadrate în grad de handicap, în ipoteza în care nu poate fi desemnat tutore din diferite motive;
- modificarea art. 78 Cod procedură civilă și prevederile din cuprinsul Titlului II – Capitolul I – Procedura instituirii consilierii judiciare sau a tutelei speciale prin introducerea unei prevederi referitoare la introducerea forțată în cauză, din oficiu, a tutorelui desemnat prin hotărârea definitivă de punere sub interdicție a persoanei ocrotite, în calitate de reclamant;
- reglementarea unei modalități de audiere la distanță, prin mijloace electronice de comunicare, precum și aprecierea instanței cu privire la oportunitatea ascultării persoanei față de care se solicită instituirea unei măsuri de protecție în raport de starea medicală a acesteia;
- crearea unei baze de date funcționale între autoritățile tutelare și instanțele judecătorești, care să permită identificarea rapidă a rudelor sau altor persoane apte să fie desemnate curatori speciali până la finalizarea procesului, în scopul evitării întârzierii procedurilor și a imposibilității numirii unei persoane pentru reprezentarea intereselor celui vizat de măsura de ocrotire;
- adoptarea legii speciale care să permită numirea unui reprezentant personal conform art. 170 alin. (3) Cod civil, pentru situația în care nu se poate identifica și numi un tutore conform art. 170 alin. (1) și (2) din Cod civil;
- elaborarea unor ghiduri detaliate privind evaluarea gradului de autonomie al persoanei, bazate pe standarde internaționale, dar și elaborarea unui formular standard actual pentru rapoartele medicale și psihologice care să faciliteze evaluarea judiciară;
- instituirea unui model unitar de raport care să includă, în mod obligatoriu, evaluarea capacității de discernământ și a necesității măsurii proporționale;
- crearea unei comisii interdisciplinare (personal medical, psihologi, magistrați), care să actualizeze periodic metodologiile/ghidurile/modelele standardizate, în funcție de practica judiciară și de feedback-ul din sistem;
- reglementarea în detaliu a modalității în care se efectuează verificările necesare de către procuror, conform art. 938 Cod procedură civilă, sub aspectul posibilității de a dispune emiterea mandatului de aducere în ipoteza refuzului persoanei vizate de a se prezenta, fără a mai fi necesară sesizarea instanței, precum și instituirea obligației de a fi sesizată instanța doar dacă au fost efectuate toate evaluările necesare;

- posibilitatea procurorilor de a delega organelor de poliție atribuții pentru desfășurarea unor activități în această materie;
- extinderea aplicabilității excepției de la art. 940 alin. (5) Cod procedură civilă;
- reglementarea deplasărilor personalului specializat (medic psihiatru și psiholog) la domiciliul persoanei evaluate pentru persoane care întâmpină dificultăți deosebite, care ar face imposibilă o eventuală internare pentru evaluarea medicală și psihologică ori care ar putea duce la agravarea stării fizice și psihice actuale;
- reglementarea permiterii accesului în vederea efectuării anchetei sociale și efectuării evaluărilor/deplasării persoanei în vederea realizării evaluărilor.

Art.4 - Prezenta Hotărâre nr. 113/04.09.2025 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare, conducerilor administrative ale curților de apel și parchetelor de pe lângă curțile de apel, precum și Direcției legislație, documentare și contencios din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii.

Data în București, la data de 04 septembrie 2025

Președinte,

Judecator Elena COSTACHE

